

VÝZVA K PŘEDLOŽENÍ FAKTICKÝCH PODKLADŮ PRO INICIATIVU (bez posouzení dopadů)

Tímto dokumentem mají být veřejnost a zúčastněné strany informovány o činnosti Komise, aby se k ní mohly vyjádřit a efektivně se podílet na konzultacích.

Uvítáme jejich názory na to, jak na problém nahlíží Komise, jejich připomínky k možným řešením, jakož i veškeré relevantní informace, kterými případně disponují.

NÁZEV INICIATIVY	Strategie pro výzkum a inovace v oblasti vodohospodářské odolnosti
PŘÍSLUŠNÉ GŘ – ODPOVĚDNÉ ODDĚLENÍ	GŘ pro výzkum a inovace, oddělení B.4 (Oceány, moře a vody) Spoluvedoucí: GŘ pro životní prostředí, oddělení A.3 (Ekologické znalostní a výzkumné středisko, program LIFE) a C.1 (Udržitelné hospodaření se sladkou vodou)
PRAVDĚPODOBNÝ INICIATIVY	DRUH Sdělení Komise
PŘEDBĚŽNÝ HARMONOGRAM	4. čtvrtletí 2026
DALŠÍ INFORMACE	Strategie pro vodohospodářskou odolnost – Životní prostředí – Evropská komise

A. Politické souvislosti, vymezení problému a kontrola subsidiarity

Politické souvislosti

Pro budoucnost Evropy je nezbytné investovat do ekonomiky inteligentně nakládající s vodou. Může zvýšit konkurenceschopnost a odolnost EU, a tím ochránit komunity a podniky před rostoucími riziky v oblasti vody, a může EU umožnit rozvíjet znalosti, technologie a dovednosti potřebné k udržitelnějšímu hospodaření s vodou. Posiluje tak úlohu EU jako globálního poskytovatele praktických řešení. [Evropská strategie pro vodohospodářskou odolnost](#) stanoví dlouhodobý plán, jak do roku 2050 zajistit odolnost Evropy vůči problémům souvisejícím s vodou. Klíčový význam mají v tomto úsilí výzkum a inovace. K naplnění tohoto cíle se v roce 2026 plánuje přijetí zvláštní strategie pro výzkum a inovace v oblasti vodohospodářské odolnosti. Strategie se zaměří na odstranění hlavních nedostatků ve znalostech, stanovení jasných priorit v oblasti výzkumu a inovací pro příští programové období a dosažení vhodné kombinace nástrojů výzkumu a inovací k dosažení výsledků. Posílí koordinaci s členskými státy, zeměmi mimo EU a s podniky, výzkumnými pracovníky a inovátory napříč odvětvími, která jsou závislá na velkém množství kvalitní vody, jako je zemědělství, průmysl, energetika, digitální průmysl a zdravotnictví. Strategie se bude rovněž zabývat nejednotností iniciativ a infrastruktur EU v oblasti výzkumu a inovací. Bude úzce koordinována se Strategií EU pro výzkum a inovace v oblasti oceánů, aby se zajistilo, že priority a opatření výzkumu a inovací v oblasti oceánů a vodohospodářství se budou vzájemně posilovat a budou mít větší dopad. V rámci tohoto úsilí o koordinaci byla souběžně zveřejněna konzultace o otázkách výzkumu a inovací v oblasti oceánů (https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/16392-Evropska-strategie-pro-vyzkum-a-inovace-v-oblasti-oceanu_cs). V souladu s přístupem „od pramene až po moře“ budou podněty z obou konzultací využity pro společnou strategii EU pro výzkum a inovace v oblasti oceánů a vodohospodářství.

Problém, který má iniciativa řešit

Výzkum a inovace v oblasti vodohospodářské odolnosti jsou komplikované, protože se dotýkají více systémů a je třeba vyvážit vědecké poznatky z oblasti životního prostředí, zdraví, sociální a ekonomické oblasti a zároveň zohlednit cíle udržitelného rozvoje a rámec planetárních mezí. Odběr vody podporuje [60 % světového HDP v hodnotě 58 bilionů USD](#) (55 bilionů EUR), přičemž EU se na něm podílí 11,95 biliony USD (11,3 biliony EUR). Poplatky však činí pouze 7,5 bilionu USD (7,1 bilionu EUR), a proto je obtížné investovat do vhodných řešení. [Změna klimatu problémy umocňuje](#) a nutí EU přijímat opatření k dosažení vodohospodářské odolnosti do roku 2050. Tato opatření mají zajistit ochranu lidí, majetku a infrastruktury před povodněmi, zejména v městských oblastech, v nichž žije 74 % obyvatel EU. Jsou zacilena také na sucha, protože [nedostatek vody](#) v roce 2023

postihl 32 % obyvatel EU. Strategie pro výzkum a inovace v oblasti vodohospodářské odolnosti si klade za cíl směřovat výzkum a inovace k hledání řešení a rozvoji dovedností, jež zvýší vodohospodářskou odolnost Evropy. Strategie pro výzkum a inovace v oblasti vodohospodářské odolnosti se bude zabývat níže uvedenými výzvami.

1. **Nedostatečné znalosti a kapacity pro vývoj řešení k obnově a ochraně koloběhu vody.** Navzdory větším znalostem a řešením je tlak na vodu kvůli trojí planetární krizi, kterou představují změna klimatu, znečištění a úbytek biologické rozmanitosti spolu s nadměrným využíváním, stále větší a složitější. Nové technologie mohou napomoci ekologické transformaci, ale také zvýšit tlak na vodní zdroje.
2. **Globální konkurence ve vodohospodářském výzkumu a inovacích, technologie a konkurenceschopnost EU.** Navzdory výrazným kapacitám v oblasti výzkumu a inovací celosvětová konkurence roste. EU proto musí investovat, aby si udržela vedoucí postavení a přilákala talenty do výzkumu a inovací v oblastech souvisejících s vodohospodářskou odolností.
3. **Nedostatečná koordinace ve výzkumu a inovacích v oblasti vodohospodářské odolnosti v EU a neefektivní zavádění inovativních řešení.** Ačkoli je Evropa [světovým lídrem v oblasti vodohospodářských technologií](#), zavádění inovativních řešení vyžaduje budování kapacit a lepší koordinaci mezi cíli programů, příjemci, typy projektů, úrovněmi technologické připravenosti, formami financování a výší investic.
4. **Neoptimální podpora v procesu investování.** V souladu se Strategii pro startupy a scaleupy bude strategie pro výzkum a inovace v oblasti vodohospodářské odolnosti mít za cíl zaplnit mezeru mezi výzkumem a reálným používáním řešení, neboť určí překážky bránící financování vývoje a zavádění nových poznatků a řešení.

Základ pro opatření na úrovni EU (právní základ a kontrola subsidiarity)

Právní základ

Vzhledem k široké působnosti iniciativy spadá strategie pro výzkum a inovace v oblasti vodohospodářské odolnosti do sdílených pravomocí EU a jejích členských států, konkrétně do oblasti výzkumu (článek 182 SFEU), životního prostředí (čl. 192 odst. 1 SFEU) a případně dalších oblastí.

Praktická potřeba opatření na úrovni EU

Rozsah a přeshraniční povaha vodohospodářských problémů v Evropě vyžadují spolupráci v oblasti výzkumu a inovací na evropské úrovni. Přidaná hodnota EU vyplývá z jedinečné schopnosti EU prosazovat koordinovanou strategii pro výzkum a inovace v oblasti vodohospodářské odolnosti, jež podporuje meziodvětvový přístup k vodohospodářskému výzkumu a inovacím a usnadňuje nadnárodní koordinaci.

Spolupráce v oblasti výzkumu a inovací musí být podporována na úrovni EU, aby kapacity a zdroje, které jsou k dispozici ve všech členských státech, byly využívány co nejefektivněji. Je tedy nutné podporovat spolupráci univerzit, výzkumných ústavů, příslušných orgánů, podniků a občanské společnosti v celé EU. Harmonizovaného rámce pro širší rozvoj a zavádění konkurenceschopných inovativních řešení lze nejlépe dosáhnout na úrovni EU, neboť konkurence ze zemí mimo EU narůstá.

Vzhledem k tomu, že vodní systémy, tedy řeky, jezera, podzemní vody, pobřeží a moře, jsou vzájemně propojené, je k řešení hrozeb znečištění, úbytku biologické rozmanitosti a dopadů změny klimatu zapotřebí uplatňovat přístup „od pramene až po moře“, který zároveň zajistí soudržnost, účinnost a dlouhodobou odolnost. Přístup „od pramene až po moře“ rovněž poskytne nezbytné prvky, které umožní lépe pochopit a koordinovaně předjímat fungování koloběhu vody. Proto budou podněty předložené v reakci na tuto výzvu k předložení faktických podkladů zpracovány společně s podklady předloženými v reakci na výzvu k předložení faktických podkladů týkající se Strategie EU pro výzkum a inovace v oblasti oceánů a výsledkem bude jediná integrovaná strategie pro výzkum a inovace v oblasti oceánů a vodohospodářství. Koordinovaný výzkum a inovace umožňují vyvíjet společné metodiky, interoperabilní datové systémy, spolehlivý sběr dat, systémy pro ukládání a sdílení informací o vodě a pokročilé modelovací nástroje pro všechna území a všechny země.

Společný přístup EU rovněž pomůže proměnit výsledky výzkumu v praktická řešení, rozvíjet potřebné dovednosti a vytvářet pracovní místa, aby se EU lépe připravila na klimatická a environmentální rizika, a posílit úlohu EU v oblasti vodního hospodářství. Harmonizace je nezbytná, neboť zabrání negativnímu dopadu rozdílných norem na fungování vnitřního trhu a provádění politik v oblasti životního prostředí. Snížení roztržitosti a rozšíření inovativních řešení posílí konkurenceschopnost EU.

B. Čeho má iniciativa dosáhnout a jakým způsobem

Strategie pro výzkum a inovace v oblasti vodohospodářské odolnosti je zaměřena na řešení vodohospodářských problémů pomocí integrovaných, vědecky podložených řešení. Vymezí priority výzkumu a inovací v oblasti vodohospodářství pro příští programové období, bude koordinovat činnost s členskými státy a odvětvím a vytvoří

rámeč pro spolupráci s různými zúčastněnými stranami a odvětvími. Strategie podporuje cíle EU v oblasti vodohospodářské odolnosti, je v souladu se Lettovou a Draghiho zprávami a zabývá se dopadem změny klimatu na dostupnost vody. Vychází z klastru 6 programu Horizont Evropa, misí EU a evropských partnerství a je propojena se znalostním a inovačním společenstvím Evropského inovačního a technologického institutu „EIT Water“ a s politikou soudržnosti na období 2021–2027 (strategie pro inteligentní specializaci). Jejím cílem je překlenout rozdíl v oblasti inovací tím, že určí překážky bránící uvádění na trh a možnosti, jak lépe financovat zavádění řešení, jak je uvedeno v Kompasů konkurenceschopnosti, [Strategii EU pro startupy a scaleupy](#) a v připravovaném [aktu o Evropském výzkumném prostoru](#).

Zastřešující cíl

- Podporovat vodohospodářskou odolnost, integrované vodohospodářství, obnovu sladkovodních ekosystémů a provádění právních předpisů EU o vodách a odvětvových politik s dopadem na dostupnost vody.

Obnova a ochrana koloběhu vody

- Pochopit a předvídat měnící se koloběh vody v kontextu změny klimatu (zelená voda, atmosférická voda, potoky ledovcové vody) a geopolitických rizik.
- Prokázat užitečnost přírodě blízkých řešení pro doplňování podzemních vod a zmírňování povodní a sucha a zvýšit jejich využívání v celé EU.
- Vyvíjet a využívat nástroje založené na výzkumu a inovacích pro územní plánování inteligentně nakládající s vodou.

Budování ekonomiky inteligentně nakládající s vodou

- Zvýšit hospodářskou konkurenceschopnost rozvojem a zaváděním inovativních postupů ke zvýšení účinného využívání vody a opětovného využívání vody a omezení úniků, a realizovat tak ekonomickou hodnotu dobře fungujících ekosystémových služeb spjatých s vodou.
- Využívat výhod digitálních nástrojů, umělé inteligence a dalších inovativních technik k monitorování vody a podávání zpráv a pro účely ochrany kritické vodohospodářské infrastruktury a zároveň minimalizovat vodní stopu datových center a výroby mikročipů.

Přístup k nezávadné pitné vodě a hygienickým zařízením pro všechny

- Přispívat k blahobytu společnosti zajištěním dostupnosti vody a souvisejícího zboží a služeb.
- Zvýšit odolnost vodohospodářské infrastruktury pomocí takových inovací, jako jsou hygienická zařízení bez použití vody, nové přístupy k bydlení, intenzivnější oběhová vodohospodářská infrastruktura a přírodě blízká řešení.
- Zlepšit prevenci znečištění vody, a to i s ohledem na chemické látky a materiály, které jsou bezpečnější a udržitelnější již od návrhu, nemoci přenášené vodou a otázky antimikrobiální rezistence.

Operační cíle

K dosažení svých cílů a překonání chybějících poznatků o vodohospodářské odolnosti našich společností a jejich schopnosti vyvíjet řešení bude strategie pro výzkum a inovace v oblasti vodohospodářské odolnosti:

- podporovat koordinovanější přístup k výzkumu a inovacím v oblasti vodohospodářské odolnosti, zejména bude
 - pomáhat při vytváření soudržnějšího a strukturovanějšího programování výzkumu a inovací souvisejících s vodohospodářskou odolností napříč programy EU a
 - prohlubovat nadnárodní a mezinárodní spolupráci,
- identifikovat možné klíčové prvky k optimalizaci finanční podpory v celém inovačním cyklu a investičním řetězci s cílem podpořit konkurenceschopnost,
- podporovat celoevropské sítě výzkumné infrastruktury a zkušební lokality pro účinné využívání vody, což vyžaduje podporu pro vytváření prototypů a testování technologií na úrovni EU,
- podporovat sdílení a sdružování údajů a vědeckého a technologického úsilí v EU a členských státech,
- podporovat rozvoj a účinné provádění právních předpisů EU v oblasti vody a Zelené dohody pro Evropu.

Pravděpodobné dopady

Pravděpodobným dopadem strategie pro výzkum a inovace je větší soudržnost a doplňkovost mezi iniciativami v oblasti výzkumu a inovací souvisejícími s vodou na úrovni EU a členských států. Podpoří tak dlouhodobou vědeckou excelenci, konkurenceschopnost, udržitelnost, odolnost a strategickou autonomii Evropy. Posílí také koncepci vědecké diplomacie a podpoří mezinárodní spolupráci.

Evropská strategie pro výzkum a inovace v oblasti vodohospodářské odolnosti bude mít široký a významný hospodářský, sociální, environmentální a strategický dopad.

Z hospodářského hlediska přispěje k posílení udržitelné ekonomiky EU vyznačující se vodohospodářskou odolností, neboť podpoří rozvoj špičkových inovací, technologií, nových výrobků a dovedností.

Z environmentálního hlediska pomůže lépe pochopit, jak chránit a obnovovat vodní zdroje a základní ekosystémové statky a služby, které poskytují. Pomůže řešit vzájemně provázané krize v oblasti změny klimatu, biologické rozmanitosti a znečištění, neboť umožní detailněji porozumět vodnímu prostředí, zajistit vývoj inovativních udržitelných řešení a elektronické monitorování a podávání zpráv v téměř reálném čase. Bude tak možné zlepšit systémy včasného varování a podporu rozhodování pomocí modelování, předpovědí, simulací a prognóz, jež zajistí podklady pro politická rozhodnutí a strategie.

V sociální oblasti strategie pro výzkum a inovace zlepší znalosti, které pomohou zmírnit nedostatek vody, povodně a další extrémní události, a posílí tak civilní ochranu, zmírní tlaky způsobené znečištěním a zlepší hygienické a zdravotní služby a veřejnou bezpečnost. Rovněž podpoří pracovní místa založená na znalostech, jakož i vzdělávání a vědeckou spolupráci. Strategie by mohla nepřímo přispět ke snížení pravděpodobnosti vzniku konfliktů v souvislosti s vodou.

Očekává se, že dopad na **základní práva a rovnost** bude pozitivní, protože lepší porozumění a poznání řízení vodních zdrojů a jejich sdílení zvýší transparentnost a zlepší rovný přístup k informacím pro širokou veřejnost, vědce a tvůrce politik v EU i mimo ni. Očekává se také, že povede ke spravedlivému a rovnému přístupu k vodě a ke zboží a službám, které jsou na vodě závislé.

Klíčové pokroky v oblasti **cílů udržitelného rozvoje** OSN zahrnují pokroky u cíle č. 6 (Pitná voda, kanalizace), cíle č. 14 (Život ve vodě), cíle č. 13 (Klimatická opatření), cíle č. 9 (Průmysl, inovace a infrastruktura) a cíle č. 17 (Partnerství ke splnění cílů).

Budoucí monitorování

Komise bude pravidelně sledovat pokrok při provádění strategie. V rámci tohoto procesu bude rovněž vycházet z pravidelného monitorování a hodnocení rámcového programu Horizont Evropa, zejména misí EU „Obnova našich oceánů a vod“ a „Přizpůsobení se změně klimatu“.

C. Zlepšování právní úpravy

Posouzení dopadů

Podstatou této iniciativy je komunikace, a proto iniciativa nezahrnuje závazky k opatřením nebo financování, nýbrž stanoví rámec a navrhne další postup ohledně výzkumu a inovací v oblasti vodohospodářské odolnosti. Pro tuto iniciativu se proto neplánuje posouzení dopadů. Veškeré budoucí iniciativy vyplývající z tohoto sdělení budou případně podrobeny posouzení dopadů. Nebudou zapojeni žádní konzultanti / externí dodavatelé.

Konzultační strategie

Strategie pro výzkum a inovace v oblasti oceánů a vodohospodářství bude koncipována na základě cílené konzultace, jejímž účelem bude shromáždit názory zúčastněných stran a veřejnosti a nabídnout jim možnost přispět k vypracování strategie transparentním způsobem založeným na spolupráci a podporujícím začlenění. Komise má zájem o názory zúčastněných stran na potřebu přijetí opatření EU týkajících se výzkumu a inovací v oblasti vodohospodářské odolnosti a jejich přidanou hodnotu. Zúčastněné strany se vyzývají, aby předložily návrhy týkající se:

- i. nedostatků ve znalostech a možnostech, jak mohou výzkum a inovace coby zásadní faktor umožnit dosažení průlomů v technické oblasti v tématech souvisejících s vodohospodářskou odolností;
- ii. odstranění překážek bránících zavádění inovací, aby bylo dosaženo cílů Evropské strategie pro vodohospodářskou odolnost;
- iii. podpory koordinovanějšího přístupu k výzkumu a inovacím v oblasti vodohospodářské odolnosti v EU;
- iv. optimalizace podpory v průběhu celého inovačního cyklu a procesu investování od výzkumu až po rozšiřování, zavádění a replikaci;
- v. podpory vytváření podpůrného rámce, aby lidé disponovali vhodnými dovednostmi pro pracovní místa, a podpory účasti veřejnosti;
- vi. podpory rozvoje vodního hospodářství, přírodě blízkých řešení, technologií účinně využívajících vodu, hygienických zařízení a evropské sítě lokalit pro testování technologií;
- vii. podpory přípravy a účinného provádění a hodnocení politik v oblasti životního prostředí;
- viii. podpory sdílení a sdružování poznatků, údajů a vědeckého a technologického úsilí v oblasti vodohospodářské odolnosti a využití umělé inteligence;

- ix. možností, jak mohou výzkum a inovace v oblasti vody přispět ke blahobytu společnosti a jak mohou přispět společenské a humanitní vědy.

Současné jsou podněty získané v reakci na tuto výzvu k předložení faktických podkladů doplněny o cílenou zpětnou vazbu z následujících formálních a neformálních *ad hoc* dialogů se zúčastněnými stranami:

- 21. listopadu 2025: seminář o možných budoucích iniciativách veřejného a soukromého sektoru v oblasti per- a polyfluorovaných alkylových sloučenin (PFAS) a chlazení bez použití vody / za sucha,
- 4. března 2026: první konzultace se zúčastněnými stranami o výzkumu a inovacích v oblasti vodohospodářské odolnosti v rámci Evropských dnů oceánů,
- 5. června 2026: druhý seminář věnovaný konzultacím: „Vodohospodářská odolnost jako konkurenční výhoda: odstranění nedostatků ve výzkumu a inovacích v zájmu přírodě blízkých řešení“ (oficiální doprovodná akce Zeleného týdne).

V souladu s politikou Evropské komise v oblasti zlepšování právní úpravy, jejímž cílem je rozvíjet iniciativy na základě nejlepších dostupných poznatků, rovněž vyzýváme výzkumné pracovníky, akademické organizace, odborné společnosti a vědecká sdružení působící v oblasti hydrologie k předložení relevantních publikovaných i dosud nepublikovaných vědeckých výzkumů, analýz a údajů. Zejména přivítáme materiály, které shrnují současné poznatky v příslušných oblastech. Aby bylo možné vycházet z rozsáhlého souboru stávajících vědeckých poznatků a inovací, budou k této výzvě k předložení faktických podkladů připojeny tři samostatné dokumenty s politickou zpětnou vazbou (jeden dokument pro každý ze tří klíčových prvků Evropské strategie pro vodohospodářskou odolnost: 1) [obnova a ochrana koloběhu vody](#); 2) [budování ekonomiky inteligentně nakládající s vodou](#) a 3) [zajištění čisté a cenově dostupné vody](#)).